

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen.

Mattheüs 24 : 37

Groot zijn de weldaden en bemoeienissen Gods in verleden dagen aan ons land en volk verheerlijkt.

En dat voor ons land, een klein land, gering land, waar niets van te verwachten was. Het was onderhorig, als wij op dat land en volk zagen, dan zou de moed wegzinken. Nee, het was niet om de kracht van dat volk, het was niet om de waardigheid van het volk, maar de Heere heeft ons land ver boven alle andere natiën verheven, de banier van het evangelie ontrold en de Heere heeft er Zijn Kerk geplant. Hij heeft het juk der dienstbaarheid verbroken en heeft het evangelie van vrije genade geopenbaard; het werk der reformatie in onze lage landen aan de zee. Groot zijn de bemoeienissen die de Heere ook met ons gehouden heeft in het seizoen dat achter ons ligt.

Menigvuldig zijn de weldaden als wij zien, dat de Heere op tijd zon en regen gegeven heeft en dat Zijn lankmoedigheid nog geen einde over een schuldig volk heeft genomen. Maar wat is de beantwoording daarvan?

Dan moeten wij zeggen: "Wat zijn de lankmoedigheden groot en menigvuldig, dat Hij ons land en volk nog gespaard heeft. Dat wij nog zijn die we zijn". Maar aan de lankmoedigheid Gods komt een einde! Ja, dat zal niet altijd zo blijven. Aan deze bedeling komt een einde. "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens, dewijl hij ook vlees is; doch zijn dagen zullen zijn honderd en twintig jaar". Daar zal een einde aan komen. In dit gedeelte van Gods Woord tekent de Heere Jezus het einde, het oordeel dat komende is over alle vlees. In dit profetisch perspectief vallen de verwoesting van Jeruzalem en de komst ten oordeel samen. En gelijk wij op meerdere plaatsen in de Heilige

Schrift vinden, komt de Heere een vergelijking te maken. En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen. Als wij nagaan de goddeloosheid die er in de dagen van Noach was, dan is er een grote overeenkomst met onze dagen. De Heere heeft zoveel weldaden gegeven aan land en volk. Klein en groot, wij zijn onder Gods voorzienigheid nog gevoed en gedekt. En dat niet alleen, maar wat een overdadigheid is er, wat een uitgieting van het vlees en wat een vermenigvuldiging van de zonden.

De criminaliteit neemt hand over hand toe. Dat is ontzettend en dat in een land waar zoveel weldaden van de hemel geschonken zijn.

Daarover kunnen de rechtvaardige oordelen Gods niet uitblijven. De Heere spreekt van de hemel enerzijds met Zijn gerichten, maar anderzijds schijnt het wel dat de Heere het maar toelaat en zegt: "Ga je gang maar, maak het oordeel maar rijp". Dat is ontzettend. Als wij in onze dagen de tijdgeest nagaan. Die gedonterende mode van tegenwoordig, hoe dat man en vrouw de naaktloperij liefhebben. Als de zon maar even schijnt in het voorjaar, dan kunt u het al zien. Er is geen schaamte meer. De ordinantiën Gods worden met voeten getreden. De leus van de Franse revolutie is vrijheid, gelijkheid en broederschap. Geen zorgen meer, nee, verzekerd van de wieg tot het graf, alles in orde, kant en klaar.

Laat God de hemel maar regeren, maar de aarde regeren wij. Wij hebben net als in de dagen van Noach, God niet meer nodig. Maar er is nog een overblijfsel, ja, dat is er nog, maar dat is ook zo dikwijls ver afgegeleden met de tijdgeest. O, die tijdgeest. En we worden er zo aan gewend. Maar dan moeten wij altijd maar weer tot de oorzaak en de grondslag terugkeren. Wij hebben God verlaten en dat is erg. Er wordt geen smart gevonden

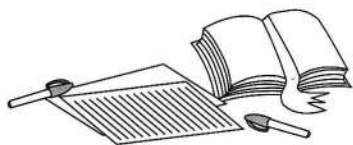
dat de oordelen komen, maar wat het ergste is van het oordeel, dat er wel slaafse vrees is, dat ik in het oordeel om zal komen, maar niet dat ik God getergd heb. We zijn nog in de tijd. Dat we Hem mochten leren kennen, die de Toevlucht is voor arme zondaren. Het einde der Goddelijke lankmoedigheid wordt hier aangekondigd. Er wordt ons in Gods Woord verkondigd, dat er een einde is, want de lankmoedigheid is groot, maar die lankmoedigheid is ook bepaald. Aan alles komt een einde. Daarom is de tijd des levens zo gewichtig. Daarom spreekt God over de dag der zaligheid, over de dag der genade, over de weg waarin een arme zondaar nog gezaligd kan worden. Daarom heeft God roepstemmen doen horen, zo ontzettend veel, het ontbreekt er niet aan. Maar het ontbreekt ook niet aan middelen en wegen om schuldige landen, volken en personen te straffen. Het zal zijn als in de dagen van Noach, dat is de eerste wereld, die door water vergaan is. De geschiedenis is ons bekend. Want dan besluit God aan de eerste wereld een einde te maken. Dan schijnt het of God het overgeeft, die goddeloze wereld. Dan kan de Heere de ongerechtigheid niet langer meer aanschouwen. Wij kunnen dan een parallel trekken, zoals we dat vinden in het woord van de tekst: "En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen". Wij leven in de dagen van de toekomst van de Zoon des mensen.

In Noachs dagen heeft het niet aan roepstemmen ontbroken.

Honderdttwintig jaar heeft de prediker der gerechtigheid gepredikt. Wij weten niet of er op zijn prediking nog bekeerd zijn geworden in die dagen. Maar niettegenstaande de waarschuwendende roepstem heeft dat volk zich verhard en spotte met Noach. "Het zal zijn als in de dagen van Noach". Hoe zal het dan zijn? Dan lezen we verder. Totdat de zondvloed kwam en

ze allen wegnam. Alle spotters, alle vromen, eigengerechtigde vromen, die met de ware Kerk dikwijls de spot dreven, totdat God kwam. En dan neemt God ze allen weg. Wat zal dat vreselijk zijn. Dat het ons nog toeroept: "Heden indien gij Zijn stem hoort".

Wijlen ds. C. Smits

VAN DE REDACTIE

Inhoud.

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie geplaatst van wijlen ds. C. Smits over Matth. 24:37 waarin zaken naar voren komen die werkelijkheid zullen zijn in de dagen voorafgaande aan de wederkomst

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

van Christus. Ds. M.C. Tanis schrijft over de band die door de Heilige Geest wordt gelegd tussen Gods kinderen naar aanleiding van het avondmaalsformulier. Van de hand van Ds. J.M.J. Kieviet nog een artikel over de 'drie stukken' waarin hij ingaat op datgene wat ds. J.H. Velema zegt in het blad 'Om Sions wil', orgaan van de classis Amersfoort. Ds. P. van Zonneveld schrijft opnieuw "een brief aan ouders." Ds. Hoefnagel gaat in de vragenrubriek in op meerdere vragen die hem gesteld zijn. Ds. P den Butter schrijft over toenemende spanning, in de Ned. Herv. Kerk. We gaan zelf verder met het schrijven over het boek van Thomas Sheppard over de ware bekering. Er is een persbericht opgenomen van 'de stichting Evangelie en Moslims' en een persbericht van de stichting Kom Over En Help.

Fam. Ds. K. Visser

We leven mee met ds. K. Visser, zijn kinderen en verdere familiekring. Een innig geliefde vrouw en een lieve zorgzame moeder werd na een kort zeer ernstig ziek- zijn door de Heere tot Zich genomen op de leeftijd van 38 jaar. Zr. Visser werd vorig jaar bepaald bij Psalm 50: 15 'Roep Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren.' Deze tekst staat boven de rouwbrief afgedrukt. Over deze woorden heeft ds. A.A. Egas gesproken tijdens de rouwsamenkomst in de kerk. Na een bange strijd in het ziekenhuis heeft de Heere door genade de Deur der Hoop, de Heere Jezus Christus, in het dal van Achor ontsloten. Toen kon ze sterven. Zeer velen waren op de dag van de begrafenis naar Barendrecht gekomen. Velen van hen hebben de gang naar de dodenakker gemaakt.

DE DAAD VAN 'S HEEREN GEEST

Een kind van de Heere is niet het enigste kind. Het staat in een gezin. Het huisgezin van de Heere. Nu kan men zich eenzaam weten. Het alleen zijn kan pijn doen. In de psalmen kunnen we het lezen. Terneer gedrukt door eenzaamheid sprak Elia tot tweemaal toe tot de Heere: ik ben alleen overgebleven. De Heere gaf hem een hart onder de riem. Ik heb in Israël zeven-duizend doen overblijven. Hun knieën hebben ze niet gebogen voor Baäl en hun mond heeft hem niet gekust. In Israël, in dat afgodisch gezinde land, waren nog zeventuizend Godvre-

Daar werd door ds. M.C. Tanis gesproken. Hij wees daarbij op de intre-detekst waarmee ds. Visser bevestigd is in Barendrecht. Daar staat ondermeer in: 'Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten.' Moge de Heere onze vriend en broeder met zijn kinderen en verdere familiekring ondersteunen en sterken en doen ondervinden: 'Ik zal u niet begeven en ik zal u niet verlaten.' We denken ook aan de gemeente van Barendrecht waar Sjoerdje veel voor heeft mogen betekenen. Moge de ernstige roepstem die is uitgegaan geheiligd worden aan harten van jong en oud. Dat het een spoorslag zou mogen zijn de Heere te zoeken in de weg der middelen.

Zendingsdag Elburg D.V. woensdag 23 juli

In het kerkgebouw van de Geref. kerk aan de Vrijheidsstraat.

's Morgens zullen spreken ds. M.A. Kempeneers -Elburg en ds. A. 2van Heteren - Urk (aanvang 10.30 u)

's Middags zullen spreken ds. M.C. Tanis - Werkendam en ds. D. Zoet-Loon op Zand (aanvang 14.00 u.)

Kinderoppas en boekentafel aanwezig. We hopen weer vele vrienden en bekenden te ontmoeten. Bovenal moge de Heere Zijn zegen schenken en Zijn Woord rijke ingang doen vinden in harten van jong en oud.

Verschijningsdatum volgend nummer

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 31 juli verschijnen, dus in verband met de vakantietijd over drie weken. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH.

zenden. Het is ons bekend wat Paulus, denkend aan 's Heeren belijdenis tot Elia, geschreven heeft. Gelovend in 's Heeren besluit en in Zijn trouw werd door hem vastgelegd: Alzo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden, en dat zal blijven naar de verkiezing der genade, Rom 11:5. De Heere laat deze werkelijkheid ook zien. Hij toont het aan de avondmaalstafel. Daar wordt een stukje eenheid gezien. Gemeenschap wordt daar beleefd. Wat een liefde. Maar dan moet werkelijkheid zijn wat onder meer de apostel Johannes

schrijft, want van alle avondmaalgangers kan niet gezegd worden, dat het kinderen des Heeren zijn. In Zijn Woord wijst de Heere er ons op dat er kaf onder het koren is en dat men zelfs de naam kan hebben dat men leeft, maar men is dood. En hoe was het niet gesteld met de gemeente der Laodicezen. Automatische mag in de prediking geen plaats hebben. Het onderzoekende element en waarin dat moet bestaan en waartoe dit leidt mag niet ontbreken. Want de goedgelovigheid is de kerken binnengegaan. Tafels zitten vol. Wanneer het allemaal echt zou zijn, kennend het leven der genade, dan zou het er wel anders uitzien. De Schrift gaat ons daarin voor. Denk aan de Pinkstergemeente, Handelingen 2. Nu zegt Johannes ons in zijn eerste brief: Geliefden! Laat ons elkander liefhebben want de liefde is uit God en een iegelijk die liefheeft is uit God geboren en kent God. Naast de opwekking spreekt hij van de daad. Nu wordt in het avondmaalsformulier daar ook op gewezen. We lezen: daarbenevens dat wij ook door die Geest onder elkander als lidmaten van één lichaam in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden. Het behoort tot het werk van de Heilige Geest, Die de gemeenschap met Christus, Die het Hoofd van de Kerk is, mogelijk en werkelijk maakt, dat Hij ook de leden van dit lichaam onderling samenbindt. Wanneer de Heere komt, werkt en woont door Zijn Geest in het hart, ontstaat er wederliefde. Johannes zegt het ons: wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. De liefde van de Heere richt hart en leven naar boven. Men krijgt een band aan de Heere en alles wat Hij gegeven heeft en ingesteld heeft. Zijn Woord, Zijn dag, Zijn dienst krijgen de liefde van het hart. In de psalmen wordt vertolkt wat er leeft in het hart. Wat men mist. Waar men naar uitzielt. Door de liefde van de Heere, gaat men ook allen liefhebben die uit Hem geboren zijn. Psalm 119:32 staat geschreven in het leven. Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen. Hoe kan men jaloers zijn op de Godvrezenden. Zij hebben kennis van de Drie-enige God. In de wereld is de Heere hun deel en Hij is met hen tot in eeuwigheid. Die wetenschap leidt tot het gebed. Gebed om Goddelijke kennis, om 's Heeren genade. Ik hoop dat er zulken nog zijn in de gemeenten. Want de Heere zegt in Zijn Woord, dat missende, heilzoekende zondaren, begena-

digde zondaren worden. Op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft. En we mogen zingen: Gij die God zoekt in al uw zielsverdriet, houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven. Nooddruftigen veracht Zijn goedheid niet. Nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven. Deze taal is toch geen frans, of behoort toch niet tot vroeger. Het is erg dat deze vragen gesteld moeten worden. De post-moderne tijd laat veel zien en horen. Verlating en verandering. Echter Gods Woord, en Gods werking blijven bestaan in eeuwigheid en zullen niet wijzigen. Als nu in het formulier over de tweeërlei gemeenschap gesproken wordt, namelijk gemeenschap met de Heere en met elkaar, dan wordt weergege-

ven het getuigenis van de Heilige Schrift. Onze Heidelberger zegt in antwoord 55 van zondag 21 hetzelfde. Gemeenschap met de Heere leidt tot de gemeenschap der heiligen. Zeer sterk, maar niet overtrokken, staat er in het formulier dat die eenheid uitkomt in waarachtige broederlijke liefde. Als we één zijn in de Heere, dan moeten we het ook zijn met elkaar. Deze liefde is zelfs voorwaarde en vrucht van de avondmaalsviering. Daarbij te leven is eis. Hier ligt veel werk voor predikant en ouderlingen. Leren we de avondmaalgangers kennen en hoe is het met ons eigen leven? Hebben we kennis aan de band des Heeren in ons leven en blijkt het in de praktijk tot elkaar?

Ds..M.C. Tanis

NOG EENS: DE DRIE STUKKEN

De serie artikelen over 'de drie stukken' was met de vorige aflevering afgesloten. Zo was het althans de bedoeling. Toch voel ik me gedrongen er nog een keer op terug te komen. De aanleiding is een publieke reactie van de zijde van ds. J.H. Velema, gepubliceerd in het blad 'Om Sions wil', orgaan van de classis Amersfoort van onze kerken. Enkele weken geleden was ik binnen die classis bij een collega op bezoek en nam ik de vrijheid het nummer van 20 juni, dat ik aantrof boven op een stapel tijdschriften, ter hand te nemen. Op die wijze kreeg ik het onder ogen.

Ik moet zeggen dat ik een beetje schroom om op de inhoud van het desbetreffende artikel in te gaan. Het betreft de weergave van een gesprek dat ds. H.K. Sok met ds. J.H. Velema voerde. Mooie en ontroerende dingen zijn te lezen.

Heel persoonlijk getint ook. Over de pijn wanneer iemand die je het liefst is, wordt weggenomen. Maar ook over de troost die er mag zijn als je staat bij een graf dat geheiligd is. En over de kracht die de Heere schenkt in moeitevolle dagen. Vanaf deze plaats wil ik mijn respect uitspreken voor de wijze waarop ds. Velema deze diepe dingen onder woorden brengt. En ik wens hem van harte toe dat de Heere hem blijvend ondersteunen zal.

Maar nu het vervolg van dat interview. Het gesprek komt op de betrouwbaarheid van Gods beloften. En over de afkeurenswaardigheid van de menselijke twijfel in dat verband. De interviewer stelt vervolgens de vraag:

"Maar nu kom ik veel tegen dat mensen uiteindelijk de zekerheid van het geloof niet bezitten. Hoe komt dat toch?" Het antwoord van ds. Velema geef ik hieronder letterlijk weer.

"Het kan in de eerste plaats aan de opvoeding liggen. Er zijn mensen die opgevoed worden met de gedachte dat zalig worden een lotje uit de loterij is. In de tweede plaats is de prediking niet altijd juist geweest, geloof ik. Als de prediking de mensen steeds terugwerpt op zichzelf, dan is het niet goed. Kijk, die discussie hierover is weer een beetje aan de gang in 'Bewaar het Pand'. Hoe is nu de volgorde als het gaat om ellende, verlossing en dankbaarheid? Moet je eerst heel de ellende door? Wel, zo is het niet, want dan werp je de mensen terug op zichzelf. En als je dat doet, dan komt een mens nooit tot zekerheid. Dan is het zo: vandaag geloof ik het, en morgen geloof ik er weer niets van. Het geloofsleven gaat op en neer, nu twijfel, dan geloof. Steeds weer kom ik bij de vraag: waar vind ik de grond? De grond vind ik in de Heere alleen. En die zekerheid moet je vinden onder de prediking, onder het lezen van Gods Woord en zo wil de Heilige Geest werken, denk ik. In de derde plaats kunnen mensen zichzelf geweldig in de weg staan. Er kunnen verborgen zonden zijn. ..."

Bewust geef ik een breed citaat. Ik wil niet anders dan recht doen aan de bedoeling van ds. Velema. U begrijpt dat het me vooral om dat tweede punt gaat. Over dat eerste zou ook nog wel wat te zeggen zijn, maar daar

wil ik nu aan voorbij gaan. Als ik ds. Velema goed begrijp, neemt hij afstand van een type prediking die met name in het verleden veelvuldig klonk. Een prediking die nadruk legt op (of in ieder geval waarin uitgegaan wordt van) de heilsordelijke benadering van de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid – in deze volgorde. Want, zo lees ik, dan verwijs je de mensen naar zichzelf en dat komt de zekerheid van het geloof niet ten goede. Wat vooral bij me blijft steken, is de (vragenderwijs gemaakte) opmerking of een mens soms eerst *“heel de ellende door”* moet?

Ik ben het met ds. Velema van harte eens dat het zo niet is. Dat laatste althans niet: *“heel de ellende door”*. Trouwens, wat is dat eigenlijk? Ik kan me ook niet voorstellen dat iemand dat ooit gezegd heeft. Als ik heel mijn ellende door moet, als de Heere heel mijn verloren staat aan mij bezoekt, als Gods Geest mij al mijn gruwelen doet zien en mij heel de last ervan doet voelen, en dat tegenover Zijn heiligheid ... – dan ben ik er al niet meer. Dan ben ik te gronde gegaan. *“Heel mijn ellende door”* – dat is de hel! Nu heeft ds. Velema dat natuurlijk niet bedoeld. Maar ik vind het toch jammer dat hij deze wijze van zeggen hanteert. Dat hij een soort karikatuur gebruikt om een traditionele opvatting af te wijzen. Een opvatting die sterke papieren heeft, waarbij namen te noemen zijn als van Ursinus, Luther en Kohlbrugge. Een opvatting ook die het getuigenis van de Schrift aan haar kant heeft. *“Die gezond zijn, hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.”*

Nu geef ik van harte toe dat ds. Velema een pastorale bedoeling met zijn opmerkingen heeft. En wat hij zegt over de grond van het geloof, dat die niet in de mens, maar in de Heere en in Zijn beloften ligt, dat zeg ik hem helemaal na. We behoeven het anker der hoop niet uit te slaan in ons eigen ongestadig hart. Daar is gelukkig een hechter grondslag te vinden. Die ligt geheel buiten mij. Wee de prediking die inderdaad de mens naar zichzelf verwijst. En wee de prediking die zo'n mens eerst zichzelf wat laat opknappen voordat hij geschikt voor genade is. Maar dan zeg ik: is nu juist de prediking die enerzijds een scherp ontmaskerend karakter heeft, die mij plaatst voor de rechterstoel van de heilige God, maar die anderzijds Christus (zoals eens de koperen slang) hoog opheft en die

Hem aanwijst en aanprijst als de Zaligmaker van zondaren – is nu juist niet die prediking de meest heilzame?! Zij juist stoot mij van eigen gronden af, ook van allerlei vrome en gevoelsmatige gronden. Zij juist doet mij mijn eigengerechtigheid verliezen, zodat alleen de gerechtigheid van die Ander Mij redden kan van het verderf.

In dat verband herken ik wel de vraag: maar in welke mate moet dan mijn zondekennis zijn? Daar zal ds. Velema op gedoeld hebben toen hij sprak over *“heel de ellende door”*. Het zou de vraag van een overtuigde zondaar kunnen zijn. Het mooiste en meest pastorale antwoord op die vraag las ik ooit bij een puriteins schrijver. Ik geloof dat het John Bunyan was. Misschien wel in zijn prachtige boek *‘Komen tot Jezus Christus’*. De exacte plaats ontgaat me op dit ogenblik. Maar niet zijn antwoord: *“Dan, en pas dan, zal mijn zondekennis voldoende zijn, als ze mij heeft gebracht aan de voeten van de Heere Jezus. Schuldbesef in voldoende mate heb ik, als ik niet meer buiten Hem kan blijven.”* Meer hoeft niet. Met minder kan het niet. Met minder zal iemand die het om de Heere te doen is, het ook niet kunnen doen. Dit geheim wordt verstaan door de mens die te arm is om bij Christus vandaan te blijven. Wiens nood onhoudbaar geworden is. Zoals ds. Barenzonius het al in 1660 zei: *“Heer, wat zoudt Gij mij toch geven? Geef mij Jezus, of ik sterf. Zonder Jezus is geen leven,*

maar een eeuwig zielsverderf!”

Is dit een voorwaardelijke prediking? Noem het zo, als u dat wilt. Maar dan zoals de Heere Jezus het in Zijn volmaakte prediking zei: *“Een ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden. En die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.”* En Hij zei dit na de gelijkenis van de tollenaar die zich bij de Heere als een zondaar had aangeklaagd, maar die gerechtvaardigd naar huis ging... Over ‘voorwaardelijke prediking’ gesproken – de bekende Schotse prediker Ralph Erskine zal door iemand die zijn preken kent er niet snel van beschuldigd worden voorwaarden in de mens te leggen. Hij predikte het Evangelie onvoorwaardelijk. De kabinetten van het Evangelie waren bij hem voor allen zeer wijd geopend. En toch was het diezelfde Ralph Erskine die op veel plaatsen in zijn geschriften wees op het voorbereidende werk van de Wet, opdat er bij de zondaar plaats zou komen voor de zaligmakende bediening van Christus. Ik eindig met een kort citaat van hem, genomen uit zijn preek over Galaten 2:19. *“De Wet beschuldigt, verschrikt en veroordeelt ons. Daardoor worden wij gedrongen en genoodzaakt om tot Christus de toevlucht te nemen (...). Even gelijk de naald vooruit gaat en de draad onder het naaien naar zich trekt, also gaat de naald van de Wet ook vooruit en baant de weg voor de genade van het Evangelie, opdat hetzelfde volgen mag en plaats nemen in het hart.”*

Ds. J.M.J. Kieviet

THOMAS SHEPPARD. DE WARE BEKERING 7.

Een valse, onechte vrede.

Valse vrede wordt in het hart gewerkt door de satan, door valse leraars, door een valse geest en door een valse toepassing van ware beloften.

De satan als bewerker van een valse vrede.

We lezen in Lucas 11:21 ‘Wanneer een sterk gewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede.’ Als de satan de ziel van de mensen bezit, dan leven ze in vrede. Satan neemt alle dingen weg die zouden kunnen verontrusten. Aan de andere kant geeft de satan alle dingen die tot rust kunnen brengen. Satan neemt die zonden weg die het geweten zouden kunnen verontrusten. Een mens kan in de zonde leven en toch nooit verontrust zijn vanwege die zonde, omdat die zonde niet tegen het

geweten ingaat. Zulke mensen zijn te vergelijken met kinderen die in het stof spelen en er geen last van hebben. Ze hebben er juist plezier in. De duivel wil de mens plezier geven in zijn zonden. In eigen waarneming is zo'n zondaar gezond. De satan geeft de ziel vrijheid om zichzelf te vermaken in een zondig gedrag waarbij het geweten niet geprikkeld wordt of verwond. De satan geeft de mens de vrijheid om zijn zondige levenswijze te leiden. Zo leiden velen een los leven. Ze veroorloven zich veel vrijheid. Gods kinderen zijn heel anders: zij vragen zich steeds af of zij niet kunnen zondigen in hun vreugde, in hun spreken en in hun slapen. De satan werkt ook een valse vrede in de ziel door voor een goed dieet te zorgen. Hij zorgt ervoor dat een mens voldoende heeft van de dingen van deze

wereld. Zo had de rijke man meer dan voldoende. De satan werkt ook een valse vrede in de ziel door soms te weerhouden van zondige daden. Dat is er de oorzaak van dat mensen moeilijk te overtuigen zijn dat ze in de zonde leven. Men maakt zich wijs dat men niet altijd overtreedt. Men noemt zonden die toch bedreven worden misstappen en tekortkomingen die de besten kunnen overkomen. Ondertussen beschouwt men zich toch als een kind van God. De onreine geest gaat soms tijdelijk van een mens uit, maar keert later nog bozer terug. De satan werkt valse vrede door het doen van valse beloften van de hemel en het eeuwige leven en door die aan het hart te bevestigen. De satan heeft hen betoverd. Vergelijk Eva tot wie de satan zei dat zij niet zou sterven.

Valse leraars als bewerkers van valse vrede

De slordige levenswijze van valse leraars geeft een verkeerd voorbeeld en zij brengen een vleiende prediking. Zij schilderen velen af als oprechte en godsdienstige mensen. Wie een weinig onrustig wordt, wordt direct getroost. Zo worden zij geheel die verwond zouden moeten worden. Zo sterven zulken, rampzalig bedrogen. Het leven veroordeelt hen, maar het hart spreekt vrij. Achab werd bedrogen door vierhonderd valse profeten. Een leraar die zelf een los leven leidt, zal de fouten van anderen door de vingers zien. Indien hij anderen zou terechtwijzen, zou hij daarmee zichzelf veroordelen. Men zou tot hem zeggen: Medicijnmeester, genees uzelf.

Een valse geest als bewerkster van een valse vrede Het is nodig de geesten te beproeven. Zoals de ware Geest getuigt, zo getuigt ook de valse geest, omdat die erop lijkt. De Geest Gods vernedert de ziel. Dit doet ook de valse geest. De Geest Gods openbaart Jezus Christus en Zijn bereidwilligheid om te behouden. Dit doet ook de valse geest. Hierna wordt de ziel aangedaan en gaat ze de goedheid en zoetheid van Jezus Christus smaken. Hierna noemt de ziel die getroost wordt, nadat ze verwond was, God 'mijn God' en Christus 'mijn lieve Heiland.' Nu twijfelt ze er niet aan of ze zal behouden worden omdat ze troost ontving na smart en twijfel. De valse geest doet een mens geloven dat het goed is omdat hij Christus gesmaakt heeft. Maar de ware geest

overtuigt een mens niet omdat hij Christus gesmaakt heeft, maar omdat Christus hem gekocht heeft. Een kind van God verzaakt alles voor God en Christus. De ware Geest spoort aan tot liefde en werken voor de Heere.

Een valse toepassing van beloften

De Joden maakten zich hieraan schuldig. Zij betrouwden op hun afstamming van Abraham: 'Wij hebben Abraham tot een vader.' Zij maakten een valse toepassing van beloften. Zo meenden zij dat hen de belofte gold: 'Ik zal uw God zijn en de God van uw zaad.' Wie de beloften aangrijpt en ondertussen van zijn wellusten leeft, bedriegt zichzelf.

Stoornissen van de wil

De verdorvenheden en verwarringen van de wil vormen de derde oorzaak van het zelfbedrog van de mens. Er zijn veel stoornissen van de wil. Indien

de wil vastbesloten is om in een zondige weg voor te gaan, dan zet de wil het verstand aan het werk om die zondige weg te verdedigen. Velen hebben zin om rustig te sluimeren in de een of andere zondige weg. Ze kunnen rechtzinnige denkbeelden hebben, eerbare gesprekken voeren en toch weinig weten van de zonden die in hen rondwaren en waarvan zij scheiden moeten. De wil is verstoord wanneer de wil het verstand aan het werk zet om de zonde te vergoelijken en te verkleinen. Ze verschuilen zich erachter dat de beste mensen ook zondigen. Gods kinderen daarentegen zien de afschuwelijk aard van de geringste zonde. Een opzettelijke onwetendheid van de toorn van God bedriegt de mens ook. Zulken snellen voort in de zonde zoals paarden naar het slagveld snellen. Onwetendheid stort velen in het verderf.

Ds. A. van Heteren.

TOENEMENDE SPANNING

Met 'toenemende spanning' doel ik dit keer op datgene wat er gaande is in de Nederlandse Hervormde Kerk en dan met name onder degenen die in die kerk willen staan voor de gereformeerde belijdenis. In die kring is inderdaad sprake van spanning; een spanning die sinds het besluit van de laatstgehouden synode van de Hervormde Kerk zeker niet verminderd is. Immers die synode heeft met meerderheid van stemming het fusiebesluit van de drie SoW-kerken in eerste lezing aanvaard. Er was nog enige hoop dat de vereiste meerderheid (twee derde van de uitgebrachte stemmen) niet zou worden gehaald, maar die hoop verdween toen de uitslag van de stemming bekend werd. Nu zal het genomen besluit naar de classicale vergaderingen worden gezonden opdat die gelegenheid hebben zich erover uit te spreken. In december van dit jaar zal dan in tweede lezing de tweede stemming worden gehouden. Als dan opnieuw een meerderheid voor zal stemmen zal de fusie verder haar beslag krijgen.

Weerstand

Het is bekend, dat er met name binnen de kringen van hen die gereformeerd wensen te zijn en te blijven over vrijwel de hele linie veel weerstand tegen de voorgenomen fusie is. In het verzet ertegen is men het wel eens. Maar als de vraag aan de orde komt of men tenslotte met de vereni-

ging van de drie kerken mee zal gaan, verschillende de taxaties en meningen. Dan zal de ene kerkenraad aarzelen en met een bezwaard hart meegaan terwijl de andere afwijzend blijft en onmogelijk mee zal kunnen en willen gaan.

Nu heeft het moderamen van de hervormde synode een aantal weken geleden een handreiking gedaan aan kerkenraden van gemeenten die ernstige bezwaren hebben tegen de beoogde kerkfusie. In die handreiking werd een aantal garanties gegeven waarmee men bedoelde de bezwaren wat weg te nemen. Evenwel, op die handreiking is zeer verschillend gereageerd.

Een en ander leidt ertoe dat de spanning toeneemt en dat er zelfs gesproken wordt over een toenemende kans van breuken in de kerk.

Beseffend, dat wij wat deze ontwikkelingen betreft 'toeschouwers' zijn, en dat het ons daarom past voorzichtig te zijn in onze beoordelingen, kunnen we toch niet doen alsof deze zaken ons niet aangaan. Sterker nog, zijn we vanuit de verbondenheid die er alleen al is door het belijden van hetzelfde geloof toch ook niet meer dan toeschouwers? Er is wel degelijk betrokkenheid, die zelfs emotionele vormen kan aannemen omdat niet alleen de eenheid van de kerk maar ook de waarheid in het geding is.

Niettemin willen we voorzichtig zijn in de manier waarop we ons uitdrukken.

Vandaar dat ik in dit artikel gebruik zal maken van wat er binnen de kringen van de hervormde gemeenten gezegd en geschreven wordt. Daaruit blijkt overduidelijk hoezeer er met het probleem wordt geworsteld, maar ook hoezeer in de uiteindelijke beoordeling de wegen uiteen gaan.

Als voorbeeld: Goeree-Overflakkee

Als predikant op het voormalige eiland Goeree-Overflakkee lees ik "De Zaaier", orgaan van de hervormde gemeenten op Goeree-Overflakkee. Tot goed begrip, al die gemeenten behoren tot de richting van de Gereformeerde Bond. Al een aantal weken lang zijn er vanuit de verschillende gemeenten berichten te lezen over wat de kerkenraden uiteindelijk de gemeenten zullen voorstellen ten aanzien van de komende fusie. Soms was te lezen dat een bepaalde kerkenraad onder groot bezwaar toch maar mee wil gaan, mede ook op grond van de garanties die in de zojuist genoemde handreiking van de synode werden gegeven. Anderzijds werd door andere kerkenraden vermeld, dat men over de vraag wat te doen sterk verdeeld is en eigenlijk nog niet tot een eensluidend standpunt kon komen. Dat hier spanningen op plaatselijk niveau liggen kan iedereen aanvoelen. In het nummer van 4 juli (verschenen na het synode-besluit) worden de zaken wel heel duidelijk tegenover elkaar geplaatst. Ik citeer uit enkele berichten, die zonder verder commentaar voor zichzelf spreken.

Eenzijds

Onder de berichten van een van de gemeenten lezen we:

In de kerkenraadsvergadering van vorige week is er een standpunt ingenomen over het 'Samen op Weg'-proces. Veel bezwaren, die er via de classis richting synode zijn verwoord, zijn helaas niet weggenomen. Toch heeft de kerkenraad zich unaniem uitgesproken om hierin mee te gaan en zich niet af te scheiden. Als kerkenraad betreuren we het, dat dit proces zo gaat. We zullen proberen onze taak binnen het nieuwe kerkverband te vervullen. De beslissing is genomen 'onder protest en met zorg in ons hart', maar bovenal in het volle geloofsvertrouwen dat God zorgt voor het behoud van 'Zijn Kerk' in deze wereld. In diverse publicaties hebt u kunnen lezen over de verklaring 'verbonden met het gereformeerde belijden' van de generale

Synode. De kerkenraad heeft besloten deze verklaring te ondertekenen. Dit is een extra ondersteuning dat we de lijn van de Gereformeerde belijdenisgeschriften onderschrijven.

(Tot zover dit bericht).

Anderzijds

Een andere kerkenraad schrijft:

Tijdens de laatstgehouden kerkenraadsvergadering is een brief van het moderamen van de generale synode besproken waarin een handreiking wordt gedaan aan kerkenraden van gemeenten die ernstige bezwaren hebben tegen het Samen op Weg proces. Deze handreiking bestaat daarin dat de kerkenraad een door het moderamen opgestelde verklaring aanvaardt en ondertekent waarin zij verklaart dat zij zich gebonden weet aan de gereformeerde belijdenis, dat zij alleen belijdende lidmaten toe zullen laten tot het Heilig Avondmaal en dat in de gemeente geen andere levensverbintenissen worden ingezegend dan een huwelijk van man en vrouw dat wettig voor de overheid is gesloten. In de Protestantse Kerk in Nederland zullen naast de gereformeerde belijdenissen ook de lutherse belijdenissen een plaats krijgen. Verder wordt in de ordinanties de mogelijkheid geboden om aan het Heilig Avondmaal deel te nemen zonder openbare belijdenis van het geloof te hebben afgelegd en om andere dan huwelijksverbintenissen te zegenen. Als gemeente mag je echter verklaren het daar niet mee eens te zijn, als je maar mee gaat. De kerkenraad is unaniem van mening dat deze handreiking geen enkele oplossing biedt. Wij begeren geen kerk waar ook een plaatsje gegund wordt aan hen die de gereformeerde leer liefhebben. De kerk dient in zijn geheel gereformeerd te zijn! Juist door de geboden handreiking komt helder en pijnlijk aan het licht wat voor kerk ontstaan zal door de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland. Het wordt een kerk waarin je mag verklaren gebonden te zijn aan de gereformeerde belijdenis en te weren en weerspreken alles wat met die belijdenis in strijd is. Anderen hebben hetzelfde recht te verklaren het niet eens te zijn met de gereformeerde belijdenis en praktijken in stand te houden die met de Heilige Schrift en deze belijdenis in strijd zijn. Daarom zijn en blijven wij tegen het opheffen van de Nederlandse Hervormde Kerk.

(Tot zover ook dit andere bericht)

Duidelijker kon de tegenstelling niet zichtbaar worden. Waar loopt dat alles straks op uit?

Gereformeerd of pluraal

Veel wordt er gedaan om een breuk te voorkomen. De handreiking waar hierboven sprake van was is een poging in die richting. Ook de voorlichting die gegeven wordt op vele plaatsen, tendeeft daarheen. Daarbij wordt ook benadrukt, dat gemeenten die gereformeerd willen zijn, dat ook in de toekomst ongehinderd zullen kunnen blijven. En er zijn er, die dit inderdaad geloven en die vanwege het schrikbeeld dat een breuk in de kerk oproept, besluiten dan maar mee te gaan.

In dit licht is het echter wel veelzeggend, wat kort geleden te lezen was in het blad 'Woord en Dienst'. Daarin was dr. K. Blei aan het woord. Hij is de voorganger van dr. B. Plaisier, die nu algemeen secretaris is en die erg zijn best doet de fusie tot stand te laten komen. Welnu, dr. Blei schreef naar aanleiding van de handreiking van de synode het volgende: De bedoeling van het synode-moderamen is ongetwijfeld goed. Maar of scheuringen zullen plaatsvinden dan wel uitblijven, zal ervan afhangen of men bereid is, kerk te zijn samen met anderen die vanuit hun Schriftverstaan tot andere conclusies komen. Wie straks, bij de kerkvereniging, blijft, geeft daarmee impliciet aan, daartoe inderdaad bereid te zijn. Die zal dan, alle tegensputteren ten spijt, de claim van het alleenbezit van de Waarheid althans feitelijk hebben losgelaten. Al is op de formulering wellicht wel iets af te dingen, duidelijk is in ieder geval dat dr. Blei van mening is, dat in de nieuwe kerk het gereformeerde karakter zal zijn verdwenen en dat lid van die kerk zijn inhoudt dat men erkent, dat wat van het gereformeerde afwijkt, een zelfde recht van bestaan heeft als wat wel gereformeerd is. Dus geen gereformeerde, maar een plurale kerk. Dat is inderdaad een hele conclusie!

Nee, we willen geen toeschouwers zijn bij deze moeiten die we zien. Laten we in hartelijke betrokkenheid die nood ook in onze gebeden de Heere voorleggen, opdat Hij nog zal willen voorkomen, wat mensen in hun vermeende wijsheid nastreven, maar wat onmogelijk uit God kan zijn.

ds. P. den Butter

BRIEVEN AAN OUDERS (10)

"En Izak bad de HEERE zeer in tegenwoordigheid van zijn huisvrouw". De oorzaak van dit bidden was kinderloosheid. "En de HEERE liet zich van hem verbidden". Rebekka werd zwanger, zwanger van een tweeling. Die twee stoten op een gegeven moment tegen elkaar in haar schoot. Ook Rebekka kende het gebedsleven. Ze ging tot de Heere. Toen heeft de Heere gesproken: "Twee volken zijn in uw schoot...., en de meerdere zal de mindere dienen.

Grote vreugde was er voor de beide ouders toen de tweeling geboren werd. U weet welke namen de twee kregen. Soms in het kerkelijke leven citeert men graag de tekst: "Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat". De gedachte van een mens kan gemakkelijk ontsporen. O 't is zo: Gods liefde voor Jakob vindt z'n grond niet in iets van Jakob. Jakob de hielelichter, de bedrieger. Hoe zou Gods liefde om iets van Jakob kunnen zijn. Gods liefde is eenzijdig, is eeuwige liefde, is liefde vanwege welbehagen.

En Gods haat jegens Ezau? Is die ook gefundeerd in welbehagen? Verre van dat. Ezau verkwaanselde dé zegen voor een schotel linzemoes. Hij ver-

trapte, verwierp daarmee dé zegen. Daarom heeft God hem gehaat.

Die twee kinderen – wat zijn ze oorzaak geworden voor de verwijdering tussen hun ouders. Wat hadden die twee elkaar lief. Doch wat een tweespalt kwam er tussen Izak en Rebekka. Hoe heeft Rebekka haar man bedrogen, en hoe heeft ze haar zoon Jakob tot bedrog aangezet.

Rebekka had Jakob zo lief, en Izak had Ezau zo lief. Hun kinderen brachten de verdeeldheid tussen beide.

Ouders, we moeten het ene kind niet voortrekken boven de ander. Doen we dat dan zijn we toch wel verkeerd bezig. Het zet een stempel op kinderen als ze weten: mijn vader of moeder gaf meer om mijn broertje of zusje. Een moeder kan zelfs keihard tegen een kind zeggen: "ik heb je niet gewild". Ook karaktereigenschappen van een kind kan onze voorkeur bepalen. Laten we eraan denken: kinderen zijn een geschenk van de Heere. Ze zijn gegeven panden. Ze zijn aan u toebetrouwd, opdat u hen zoudt opvoeden in de vreze des Heeren. Dit te verstaan, dan kunt u geen onderscheid maken. Laten ze stuk voor stuk u even lief zijn.

Ds. P. van Zonneveld

-VRAGENRUBRIEK-

Beloofd is nog iets te zeggen over 2 Sam. 12:8. Daar spreekt Nathan het woord des Heeren. David wordt herinnerd aan Gods trouw: 'Ik heb u uws heren huis gegeven, daartoe uws heren vrouwen in uw schoot, ja, Ik heb u het huis van Israel en Juda gegeven; en indien het weinig is, Ik zou u alzulks en alzulks daartoe doen'. Ook uit dit woord mogen wij niet opmaken dat God polygamie goedkeurt. Hij wijst er echter op dat Hij aan David veel, ja alles geschonken had, zelfs de bezittingen en de bijwijken van Saul. Was dat u niet genoeg, David? En als je meer had willen hebben, had het dan Mij bekend gemaakt en Ik zou u nog overvloediger gezegend hebben. Maar nu hebt ge in plaats van te ontvangen wat Ik u geef, gestolen wat Ik u niet gaf, namelijk de vrouw van Mijn knecht Urija.

Hoe beschamend en ontdekkend spreekt de Heere. Het was aanleiding om in het stof der ootmoed de woor-

den van Psalm 51 voor God uit te wenen. Lezer, is Psalm 51 een lied naar uw hart?

Ook werd een vraag gesteld naar het waarom van het ontbreken van de naam van Dan in Openbaring 7. Openbaring 7 noemt de verzegelden uit de 12 stammen van Israel. Maar om aan te geven dat alle uitverkorenen, niemand uitgezonderd, zalig zullen worden. Het gaat dus om het geestelijk Israel. En daar vallen ook heidenen onder. De stam van Dan wordt niet genoemd, maar Efraim evenmin. Hoewel Jozef genoemd wordt, wordt zijn andere zoon, Manasse eveneens genoemd. Het gaat niet om de vleselijke afstammelingen van de aartsvaderen, maar om het volk Gods van alle tijden en plaatsen, de eeuwen door, genoemd bij de namen van het oude bondsvolk. Dat de naam van Dan ontbreekt, wil dan ook absoluut niet zeggen dat er geen enkele Daniël onder het zegel der verkiezing ligt. Denk aan Simson!

Toch heeft het weglaten van Dan wel betekenis. Die naam staat voor beeldendienst en afgoderij, zie ook Richteren 18:30. En nu zegt het weglaten van die naam mij, wat we vinden in Openbaring 22:15. Daar staat: 'Maar buiten zullen zijn de honden en de tovenaars en de hoereerders en de doodslagers en de afgodendienaars en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet'. Dat zijn diegenen die zich van hun zonden en dwaasheden niet tot de Heere bekeerden. Want al die zonden leven nu in ons aller hart. En toch kan een mens zalig worden. Uit genade. Om het eeuwig welbehagen. Maar in de weg van berouw en bekeering. Denk maar weer aan Simson!

Ik ga naar een volgende vraag; er liggen er nog enige op antwoord te wachten, waaronder ook deze: 'Wij worden in Gods Woord opgewekt om uit te zien naar de wederkomst van Christus, ja zelfs om er om te bidden. Er zijn momenteel op de wereld honderden miljoenen mensen die nog nooit van de verlossing door Jezus Christus gehoord hebben en van verzoening door voldoening. Denk aan meer dan 1 miljard mohammedanen, bijna even zovele heidenen, communisten, atheïsten, humanisten, enz. Als Jezus nu zou wederkomen is dan de genadetijd voor alle onbekeerden voor altijd voorbij? Zouden we dan niet geneigd zijn om eerder te bidden om verlenging van de genadetijd of is daar geen grond voor in Gods Woord?'

Nu het antwoord. Het feit dat de Heere de Zijnen kent en dat Zijn Huis vol zal zijn moet ons rust geven. Maar het andere feit dat er nog zoveel onbekeerde mensen zijn moest ons alle rust benemen. Het moest ons aangrijpen. Leggen we in ieder geval de nood der wereld dagelijks neer voor Gods troon. Als mijn moeder bij afwezigheid van m'n vader 's avonds met ons eindigde en voorging in gebed, bad ze allereerst voor onszelf; maar dan kwam de straat, de stad, ons land, ja de wereld aan de beurt. Schenke de Heere maar waarachtige bewogenheid met een onbekeerd mens, met al die ongeredde zielen. Vraag naar genegenheid en gelegenheid om anderen met Gods Woord in aanraking te brengen. Maar veracht het gebed niet. De Catechismus gaat ons daar ook in voor, bij de behandeling van de derde bede: 'Geef, dat wij én alle mensen...' Om de komst van Gods koninkrijk leert de Geest ons

bidden. Maar het gebed: Uw Koninkrijk kome, houdt tevens in: bewaar en vermeerder Uw kerk!

De zaligen vormen straks een schare die niemand tellen kan. Maar er gaan ook miljoenen verloren. Dat mag ons echt wel eens aangrijpen. Maar greep ons het gewicht van onze eigen ziel al eens aan? Is Gods Woord niet duidelijk, als het ons voorhoudt: Strijdt gijlieden om in te gaan!

Dat er zovelen verloren gaan is niet zelig, maar naar Gods heilig recht. Wie de verlossing in Christus deelachtig wordt, wordt als een vijand met God verzoend. Wie buiten de verlossing staat sterft niet als een zelig slachtoffer, die ook wel graag zelig had willen worden, maar als een vijand, die de eeuwige dood verdiend heeft. Die sterft ondanks het feit dat God Zijn liefde heeft geopenbaard in het zenden van Zijn Zoon naar deze wereld, opdat een ieder die Hem gelooft, zou zelig worden.

Intussen strekke het tot diepe verwondering als ik zelf gekend mag zijn en kennen mag. Dan stamel ik: Heere, wie ben ik dat Gij nog aan mij wilt gedenken. Want in mijn hart is van nature net zoveel lust om U te zoeken, als in het hart van een islamiet of een atheïst. Ik ben niet beter. Vreselijk is het de weg geweten te hebben, maar niet bewandeld te hebben. Die krijgt meer slaag dan alle mohammedanen te samen.

Ik begrijp de vraag heel goed. Er zijn momenten dat ik wel eens vraag of de Heere Zijn belofte toch alstublieft niet vergeet en maar spoedig wederkomen mag. Maar ik bid er tegelijkertijd bij: Maar gedenk toch eerst aan mijn kinderen, mijn gemeente, mijn onbekende medereiziger naar die ontzagelijke eeuwigheid. Laat Uw werk toch ook heden nog gezien worden. Van ons is er geen verwachting, maar van Boven moet het altijd komen; van Boven moet het alles komen; van Boven moet het alleen komen. Uit genade.

Ds. K. Hoefnagel

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0184 - 630 180

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Camping de Beukenhof

Kleine Chr. Camping midden Drenthe (Tiendeveen)

T.H. stacar.chalet en kampeerplaatsen

info: 0528-331246 of mail: jsaas@hetnet.nl

STICHTING EVANGELIE & MOSLIMS

In het najaar van 2003 organiseert **de stichting Evangelie & Moslims** de cursus 'Mekka en Mokum'. Een basiscursus over de islam en moslims in Nederland. De cursus bestaat uit 6 avonden.

1e avond: Ontstaan en ontwikkeling van de islam. Moslims in Nederland.

2e avond: Koran en traditie. De sjarie'a – leefregel van moslims.

3e avond: Met moslims in gesprek over hun geloof.

4e avond: Moskeebezoek.

5e avond: Ex-moslims – cultuurverschillen.

6e avond: Getuigen en dienen vanuit het evangelie.

Cursusplaatsen:

De cursus wordt gehouden te Amsterdam, Ede en Kampen.

Amsterdam

De cursus wordt op 6 opeenvolgende woensdagavonden gegeven vanaf 24 september. (maar niet tijdens de herfstvakantie).

Kosten: € 35,- per persoon, voor echtparen € 55,-,

voor studenten € 27,- Opgave bij: Contact Nieuwe Amsterdammers

Dhr. Gabriël Jansen, JJ Cremerplein 4 – 11054 TK Amsterdam

tel.: 020-6855279, 06-20532753, email: cna@destadslamp.nl

Ede

De cursus wordt op 6 dinsdagavonden gegeven: 23 sept., 7 en 21 oktober, 4 en 18 november en 2 december.

Locatie: Aula Prins Florisschool, Catharinadaal 70 te Ede.

De cursusprijs bedraagt: € 30,- per persoon, voor echtparen € 45,-,

voor studenten € 25,-. Opgave via het kantoor van Evangelie & Moslims: buro@evangelie-moslims.nl

Kampen

De cursus wordt op 6 maandagavonden gegeven: 22 sept., 6 en

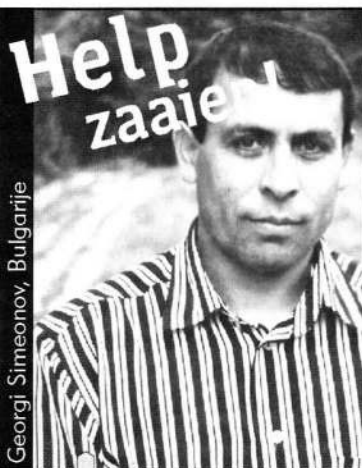
20 oktober, 3 en 17 november en 1 december. Locatie: Broederkerk

te Kampen. De cursusprijs bedraagt: € 30,- per persoon,

voor echtparen € 45,-, voor studenten € 25,-.

Opgave: Mw. R. Westendorp, Aalburgshof 18271 JP IJsselmuiden

tel. 038-3311759, email: r.westendorp@ijsselheem.nl

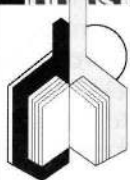

Georgi Simeonov, Bulgarije

"Uit nieuwsgierigheid ben ik in de Bijbel gaan lezen. Hierdoor ben ik tot geloof gekomen. Daarom ben ik ervan overtuigd dat iedereen een Bijbel moet hebben."

Help zaaie! Lectuurverspreiding en ondersteuning voorgangers.

Giro 35 35 181 of bel (033) 246 32 08 en geef u op als sponsor (€ 10,- per maand).

STICHTING KOM OVER EN HELP

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk • Tel. (033) 246 32 08

Fax (033) 246 28 07 • info@koeh.nl • www.koeh.nl • Giro 35 35 181

